

KRULLEN BLIJKEN ONSCHADELIJK

FOTO RESTAURA

Regelmatig komen archeologen het tegen: een soort groene spaghetti op brons. Niet alleen in Nederland, maar ook elders in Europa. Meestal gaat het hierbij om prehistorische voorwerpen die in graven gevonden worden. Zoals deze holle enkelband uit Uden, die nog om het onderbeen zat. De groene corrosiekrullen lijken op een variant, eentje die je op textiel en bot ziet. Daarom wilden de archeologen graag weten of je kunt zeggen of er bijvoorbeeld een lijkwade begraven is geweest als je op deze krullen stuit. En conservatoren wilden weten of de krullen het bronzen voorwerp nog aantasten. Specialist van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed hebben daarom, samen met collega's uit het buitenland, onderzocht hoe de krullen groeien. Het blijkt dat het hier gaat om zogenaamd krullend malachiet, een corrosieproduct dat in een vochtige omgeving groeit waar koper en carbonaat in de goede verhouding aanwezig zijn. En dat gebeurt op veel plekken, in kopermijnen bijvoorbeeld. Maar waarschijnlijk zorgt de omgeving van een graf er wel voor dat de groene krullen vrij makkelijk ontstaan. Bovenal stelden de onderzoekers vast dat 'curly malachite' geen extra schade meer aanricht aan opgegraven voorwerpen. ☒

JANNEKE VAN DER STOK-NIENHUIS, *specialist conservering en restauratie bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, j.nienhuis@cultureelerfgoed.nl.*

